

Os byddwch yn Difrodi Cebl o dan y Ddaear

- Os yw eich peiriant yn dal mewn cysylltiad â'r cebl, NEIDIWCH YN GLIR ODDI ARNO heb gyffwrdd unrhyw ran o'r peiriant.
- Galwch y Gwasanaethau Brys os oes rhywun wedi'i anafu.
- Cadwch bobl eraill yn ddigon pell i ffwrdd a gwnewch yn siŵr bod pawb o'r criw gwaith yn cadw'n glir.
- Dylech bob amser drin y cebl fel pe bai'n FYW hyd yn oed os yw wedi'i ddifrodi neu os nad yw'n gwreichioni – gall ceblau sydd wedi'u difrodi aros yn 'fyw' neu gael eu hailwefru.
- Peidiwch â chyffwrdd unrhyw beiriannau, offer na chyfarpar sydd mewn cysylltiad â'r cebl sydd wedi'i ddifrodi.
- Defnyddiwch y rhif ffôn argyfwng i roi gwybod i SP Energy Networks am y difrod cyn gynted ag y gallwch.

Arwydd clir

Edrychwch i fyny a chadwch lygad am yr arwydd hwn. Mae'r neges yn glir.

Cysylltu â ni

Rydym yn rhoi cyngor di-dâl am ddiogelwch i'ch helpu pan fyddwch yn bwriadu gweithio ger ceblau.

Ar gyfer cyngor di-dâl am ddiogelwch ac ymholiadau cyffredinol am y rhwydwaith:

- 🌐 www.spenergynetworks.co.uk
- ✉ customercare@spenergynetworks.com
- ☎ 0330 10 10 444

Ar gyfer cynlluniau rhwydwaith trydan:

Swydd Gaer, Glannau Mersi, Gogledd Cymru a Gogledd Swydd Amwythig

- ☎ 0141 614 5666
- ✉ requestforplansmanweb@spenergynetworks.co.uk

Canolbarth Lloegr a De'r Alban

- ☎ 0141 614 9903
- ✉ requestforplansscotland@spenergynetworks.co.uk

Mewn argyfwng yn unig:

- Canolbarth Lloegr a De'r Alban
- ☎ 0800 092 9290
- Swydd Gaer, Glannau Mersi, Gogledd Cymru a Gogledd Swydd Amwythig
- ☎ 0800 001 5400

Rhagor o Wybodaeth

Mae cyngor cynhwysfawr i'w gael gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch drwy www.hse.gov.uk/electricity/information/excavations.htm

Cyn cychwyn unrhyw waith, rydym hefyd yn argymhell yn gryf eich bod yn darllen:

- Nodyn Cyfarwyddyd HS (G) 47 yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE), 'Avoiding Danger from Underground Services'. Gallwch ei lwytho i lawr am ddim o wefan HSE.
- Taflenni'r Gymdeithas Rhwydweithiau Ynni sydd ar gael am ddim: www.energynetworks.org/electricity/she/safety/safety-advice/public-safety-leaflets.html

Mae Diogelwch yn Bwysig

Wrth weithio ger ceblau o dan y ddaear

Cyflwyniad

Mae'r daflen hon yn ceisio helpu unrhyw un sy'n cloddio neu'n torri drwy'r ddaear i fod yn ddiogel.

Mae dros 1,000 o anafiadau o ganlyniad i gyswllt â chebl trydan o dan y ddaear wedi'u cofnodi yn y DU yn y 10 mlynedd diwethaf. Mae llawer o'r digwyddiadau hyn wedi bod ar safleoedd adeiladu neu ddymchwel, a'r gweddill ar briffyrdd cyhoeddus a llwybrau troed, neu mewn eiddo domestig a gerddi. Gall difrod ddigwydd o ganlyniad i gloddio neu dorri drwy'r ddaear a gall achosi ffrwydrad, gan arwain at losgiadau difrifol a hyd yn oed farwolaeth.

Nodiadau Pwysig:

- Cysylltwch â ni i gael cynlluniau ceblau am ddim cyn cychwyn ar y gwaith.
- Caiff trydan ei gyflenwi i dai, siopau, swyddfeydd, ffatrioedd, goleuadau stryd a dodrefn stryd eraill gan geblau trydan o dan y ddaear neu linellau pŵer uwchben.
- Nid yw ceblau o dan y ddaear yn mynd mewn llinellau syth; maen nhw'n hyblyg ac yn newid cyfeiriad a dyfnder.
- Dylid trin ceblau cyflenwi sy'n gysylltiedig ag adeiladau gwag fel pe baent yn FYW nes bydd SP Energy Networks yn cadarnhau nad ydynt yn fyw.
- Ni ddangosir pob cebl ar gynlluniau.
- Os bydd cebl wedi'i gladdu mewn concrit peidiwch â cheisio ei dorri'n rhydd. Cysylltwch ag SP Energy Networks i sicrhau bod y cebl wedi'i ddadwefru.
- Dylech fod yn ofalus iawn wrth ddefnyddio caib, fforch, trosol, pinnau neu unrhyw gyfarpar

pigfain eraill i ryddhau lympiâu o gerrig neu i dorri tir cywasgedig.

- Peidiwch byth â thafu caib neu gyfarpar miniog i'r ddaear.

Cynlluniwch Ymlaen Llaw, Edrychwch o'ch Cwmpas

- Cynhaliwch asesiad risg yn unol â Nodyn Cyfarwyddyd HS (G) 47 yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch, 'Avoiding Danger from Underground Services'.
- Sicrhewch bod gennych gynlluniau cyfredol o'r gwasanaethau tanddaearol yn yr ardal (gallwn roi cynlluniau i chi os nad oes gennych rai).
- Dylech gynnwys ein rhif ffôn mewn argyfwng ar eich map o'r fferm/cynlluniau o'r safle ac yn eich rhestr o gysylltiadau ffôn. Gofynnwch i'ch gweithwyr gadw'r rhif yn eu ffonau symudol.
- Dylech archwilio'r ardal lle rydych yn bwriadu cloddio bob amser gan ddefnyddio Cyfarpar Osgoi Ceblau a Genny.
- Os oes gwaith brys yn cael ei wneud ac nad yw'r cynlluniau ar gael ar unwaith, cloddwch fel pe bai ceblau BYW wedi'u claddu yn y cyffiniau.
- Dylech fod yn ymwybodol y gallai gweithredoedd trydydd parti fod wedi newid dyfnder neu safle ceblau ers iddynt gael eu gosod.
- Efallai na fydd ceblau cysylltiadau gwasanaeth yn cael eu dangos ar y cynlluniau, felly edrychwch am arwyddion o wasanaethau posibl, er enghraifft dodrefn stryd.
- Marciwch safleoedd ceblau gan ddefnyddio paent ffordd sy'n gwrthsefyll dŵr neu farciwr parhaol arall.

Cloddiwch Dyllau Prawf yn Ofalus

- Gwnewch yn siŵr bod gennych gofnod o'r ceblau cyfredol sydd ar y safle. Rydym yn eu darparu am ddim.
- Defnyddiwch Gyfarpar Osgoi Ceblau (CAT) a rhaw neu bâl.
- Peidiwch byth â defnyddio caib, fforch, trosol na chyfarpar pŵer.
- Gwnewch yn siŵr bod aelodau o'r staff wedi cael hyfforddiant llawn i gloddio a defnyddio offer yn briodol ac yn ddiogel.
- Gwnewch dyllau prawf â llaw ar hyd llwybr dangosol y cebl i gadarnhau safle'r gwasanaethau.
- Gwnewch gymaint o dyllau ag sydd eu hangen â llaw, yn enwedig os oes pibellau plastig na all Cyfarpar Osgoi Ceblau eu canfod bob amser.
- Wrth i'r gwaith fynd rhagddo, cadwch olwg am dâp marcio, cwndidau neu orchuddion ceblau sy'n dangos lleoliad gwasanaethau tanddaearol.
- Peidiwch â defnyddio ceblau agored fel stepiau neu afaelion llaw hwylus.
- Peidiwch â defnyddio tarw dur, crafwr, tyrchwr na chloddwyr oni bai eich bod yn fodlon bod yr holl wasanaethau a gladdwyd wedi cael eu nodi yn yr ardal waith.
- Rhowch ddeunydd ôl-lenwi mân o amgylch y gwasanaethau. Gorchuddiwch y cebl â phridd heb gerrig ynddo neu â llwch cerrig ac ailosodwch unrhyw deils, cwndidau a thâp sy'n nodi lleoliad ceblau.